

λιτικό κόμμα, δίνοντάς του χωρίς αντάλλαγμα την υποστήριξή μας, δίχως να του επιβάλουμε όρους κ' έναν υποψήφιο μέσ' στην 'Αθήνα τουλάχιστον, αν όχι σε κάθε νομό, κιντυνεύουμε να φήσουμε το πολιτικώτατο ζήτημά μας να κοιμηθῇ πολύ μικροπολιτικά.

Για να μὴν κοιμηθῇ, για να ὑπάρχῃ τὸ ξυπνητήρι του, κι ὄχι για να γελοιοποιηθῇ ὁ ἄκακος τώρα πιά Μιστριώτης, για νὰναι πάντα τὸ ζήτημά μας στὴν πρώτη γραμμῇ, γι' αὐτό, πηγαίνοντας νὰ ψηφίσω γραμμὴ τοὺς βενιζελικούς — στὴν ἀναδροχιά καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι! — ἔσθισα ἀπὸ τὸ βενιζελικὸ κατὰ λόγον τὸν καθαρευουσιάνο καὶ ὁμῶς ἄλλον ὁπαδὸ τοῦ μαλλιαροῦ Βενιζέλου κ. Λαμπρίδη, καὶ ἄσπρισα πανηγυρικὰ τὸ Μιστριώτη, ποὺ μόνος εἶχε τὸ ζήτημά μας ρητὰ στὸ πρόγραμμά του.

Καὶ θὰ τὸν ψηφίζω, εἴτε Μιστριώτης λέγεται εἴτε Πατσουράκος, ὅποιονε βάζει κάλπη μὲ τὸ γλωσσικὸ πρόγραμμα, ὅσο δὲν ἀποφασίζουμε ἡμεῖς οἱ δημοτικιστὲς — ἂς εἶναι κι ἀργὰ γιὰ τὴν περίοδο τούτη — νὰ συνεννοηθοῦμε πῶς θὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν πολιτικὴ μας τὴ δύναμη, βάζοντας κ' ἐπιδέχοντας δικούς μας υποψήφιους, ἔστω καὶ μὲ χίλιες πιθανότητες ἀποτυχίας.

Πατήσια, 2 τοῦ Ἀπριλίου 1912

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΝΕΑ ΕΥΧΗ

Ἐδῶ κ' ἐνάμισυ χρόνον μὲ τὴν εἰδηση ὅτι ἀποτραδιοῦνται ἀπ' τὴς ἐκλογῆς τὰ κόμματα τοῦ Ράλλη, Θεοτόκη καὶ Μαυρομιχάλη εἶχα χαράξει μιὰ λιγόλογη εὐχοῦλα στὸ «Νουμᾶ». Εὐχήθηκα νὰναι βαρὺ τὸ χῶμα ποὺ θὰ πλακῶνῃ αὐτὰ τὰ κόμματα καὶ νὰ μὴ βγοῦν ποτέ τους πιά στὴ μέση. Ἄν καὶ κανένας ἄλλος, ὅσο ξέρω, ἔτσι ὠμὰ δὲν τὴν ἐπρόφερε, φαίνεται πῶς ἡ εὐχή τούτη εἶταν εὐχή τῆς ἰδίας τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς καὶ γι' αὐτὸ ἀλήθευε. Ὅχι πέρα πέρα, ὅσο ἤθελα ἐγώ, ἀλλὰ τέλος πάντων ἀρκετά. Ἄν οἱ ἐργάτες καὶ οἱ μικρογεωργοὶ εἶχαν ξυπνήσει, θάταν τελειότερα τὰ πράγματα. Ἀντὶ τοὺς Θεοτόκηδες καὶ τοὺς Μαυρομιχάληδες, ποὺ τῶχουν, λέει, καύχημα πῶς ἡ οἰκογένειά των ἔσπειρε τὰ κόκκαλά της σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, σὰ νὰ μὴν τᾶσπειραν τὸ ἴδιο ἑκατομμύρια ἄλλες οἰκογένειες ἐλληνικῆς χωρὶς γι αὐτὸ νὰ ἔχουνε κι ἀξίωση γι ἀρχηγιλίκι αἰώνιο καὶ πρωθυπουργία τῶν νερούλιασμένων τους ἀπόγονων, ἀντὶς τὸν Κουμουντούρῳ κι ὁποιους ἄλλους τέτοιους, ποὺ μᾶς ξανακόπιασαν ἔστω καὶ λι-

γοὶ στὴ Βουλὴ, δὲν ξέρω γιὰ νὰ κάμουν τί, θᾶχαμε δίπλα στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Βενιζέλου, τοὺς ναὶ μὲν φιλελεύτερους ἀρκετὰ συγκρίνοντάς τους μὲ τὰ περασμένα, ἀλλὰ καὶ τρομοκρατημένους ἀπὸ διάφορους μπαμπούλες, θᾶχαμε κόμμα νέον ἀληθινὰ χρωματισμένο καὶ πραγματικό: Τοὺς Σοσιαλιστές. Ἐλπίζω νὰ μὴν περιμένουμε πολὺ γι αὐτό.

Στὸ μεταξὺ, ἐπειδὴ τρώγοντας ἔρχεται ἡ ὄρεξη, θὰ κάμω νέα εὐχή. Κάπως πρωθύστερη θὰ εἶναι ἡ εὐχή μου, γιατί ἐκεῖνο ποὺ θὰ εὐχηθῶ πρέπει νὰ ἔρθῃ ὡς καρπὸς τοῦ λαϊκοῦ ξυπνήματος, ἀλλὰ εἶναι τόση ἡ ἀηδία ποὺ μοῦ προξενεῖ κάπως κακὸ ποὺ λαχταράω τὴν ἐξάλειψή του, ποὺ δὲν κυττάζω τώρα τίς ἀνωμαλίες καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστερα. Μιλῶ γιὰ μιὰ μερίδα τῆς δημοσιογραφίας. Δὲν τοὺς χωρίζω γὰρ τοὺς δημοσιογράφους σ' ἄσπρους καὶ σὲ κίτρινους, γιατί τοὺς ἄσπρους δὲν τοὺς βλέπω. Χωρίζω σ' ἐκείνους ποὺ στέκονται σὲ κάποια ἔρια κ' εἶναι ὑποφερτοὶ καὶ κάπως χρήσιμοι, ὑποφερτοὶ καὶ χρήσιμοι ὄχι γιὰ μένα παρὰ γιὰ τὸ σύνολο, καὶ σ' ἐκείνους ποὺ, ἔταν τοὺς διαδάξῃς, δὲν ξέρεις, ἂν πρέπει νὰ χτυπήσης μὲ μπαλτὰ τὸ δικό τους τὸ κεφάλι ἢ τὸ δικό σου ποὺ κάθεται καὶ τοὺς διαδάξεις. Κι αὐτοὺς πάλι τοὺς χωρίζω σὲ δύο: σ' ἐκείνους ποὺ ποτέ δὲν ἐχρησίμεψαν οὔτε θὰ χρησιμεύουν, τοὺς ἀνίδεους καὶ ἄδειους, τοὺς ἀγράμματους, χοντρόμυαλους καὶ πονηροὺς μαζί, ποὺ σκερπίζουνε φαφλαταρίες ἀνερμάτιστες, ἀδιάντροπες, τιποτένιες, ἐμετικές, καὶ σ' ἐκείνους ποὺ ἔχουν κάποια ἱκανότητα καὶ ἡ χρησίμεψαν σὲ κάποιες περιστάσεις ἢ μπορούσαν νὰναι χρήσιμοι, ἂν τῶθελαν, ἀλλὰ ποὺ ἔχασαν τώρα τελευταῖα κάθε σεβασμὸ ὄχι πιά στοὺς ἀναγνώστες των, ἀλλὰ στὸν ἑαυτὸ τους. Θὰ ἤθελα νὰ μὴν ἀναφέρω ὀνόματα, γιατί δὲ μὲ νοιάζει γιὰ τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἄλλοιως. Στους πρώτους βάζω γιὰ παράδειγμα τοὺς Γιάνναρους καὶ τοὺς Γιολντάσηδες, στοὺς δεύτερους τοὺς Πώπηδες, Χαϊρόπουλους, Εὐστρατιάδηδες.

Καὶ τώρα ἡ εὐχή μου. Δὲν εἶμαι σὰν τὸν Πῶπ κακὸς γιὰ νὰ εὐχηθῶ στοὺς ἴδιους τους, ὅλους αὐτούς, κακὸ. Τοὺς εὐχομαι μονάχα νὰ πάθῃ ἡ πέννα τους ἐκεῖνο ποὺ πάθε ὁ συχωρεμένος βουλευτὴς ὁ Πῶπ μιὰ μέρα στὴ Βουλὴ, νὰ σδραχνιάσῃ, νὰ σκουριάσῃ, νὰ σπάσῃ, νὰ χαθῇ. Τέτια πέννα ποὺ εἶναι. Καὶ δὲν εἶναι περιττὴ ἡ εὐχή μου μὲ τὸ νὰ μὴν κατάφεραν ἐκεῖνο ποῦθελαν μὲ τὰ γραψίματά τους. Πάντα ἔδλαψαν, καὶ ὅλο κάτι δηλητηρίασαν καὶ χάλασαν. Κ' ἐξὸν αὐτό, τὸ ζήτημα δὲν εἶναι νὰ μὴ μποροῦν νὰ κάμουν τίποτα, εἶναι νὰ λείψουν ὡς δημοσιογράφοι, νὰ σδήσουν, νὰ μὴ μολέδουν τᾶκακο χαρτὶ τὸ ἄσπρο καὶ καθάριο, νὰ βουλιάξουν, νὰ

μὴν ξανακουστοῦν. Ἀπὸ τὸ στόμα μου λοιπὸν καὶ
στοῦ Θεοῦ ταῦτί!

15. 3. 912

ΛΥΔΟΣ ΠΟΛΑΒΡΟΣ

ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ (*)

Νά, καὶ τὸ Μεσολόγγι πέρα ἐπαναστατεῖ κι ἀρ-
χίζει τὸ μαρτύριό του. Καὶ πάλι δῶθε, στὰ ἀκουσμέ-
να Δερβενάκια τρῶνε τὸ Δράμαλη Κολοκοτρώνης
καὶ Νικηταράς. Μὰ πέφτει, ἄχ, τὸ Σοῦλι ἐκεῖ πά-
νου. Καί, ἄχ, πκτοῦνε τὴ μυρολουσμένη Χιδ οἱ Τοῦρ-
κοι κ' οἱ ἀγορὲς οἱ τούρκικες μὲ σκλάβες Χιώτισσες
γεμίζουν· δὲ φτάνει τοῦ Κανάρη ὁ δαυλὸς τὴ συμ-
φορὰ ἐκείνη νὰ γδικήσῃ.

Νικοῦν καὶ πάλι οἱ Ἕλληνες τὰκόλουθα τὰ χρό-
νια, ἀλλὰ μὲ πόσες πόσες συμφορὲς! Σωριάζεται ὁ
εὐγενὴς ὁ Μπότσαρης, πατοῦν οἱ Τοῦρκοι τὰ Ψαρά
καὶ σπεύρουν τέτοια ἐρήμωση, ποὺ ἔκαμαν τὸν ποιητὴ
νὰ ψάλλῃ:

Στῶν Ψαρῶν τὴν ὁλόμαυρι ράχη
περπατῶντας ἡ Δόξα μονάχη
μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια
καὶ στὴν κόμη στεφάνι φορεῖ
καμωμένο ἀπ' τὰ λίγα χορτάρια
ποῦχαν μείνει στὴν ἔρημη γῆ.

Πέφτει τέλος καὶ τὸ καῦμένο, τὸ ἥρωϊκὸ Μεσο-
λόγγι, κι' ἐνῶ δυὸ χρόνια δόλακερα ρημάζει τὸ Μω-
ρια ὁ Ἱμπρατῆς, χάνει ὁλοένα ἡ Ἑλλάς τὰ δια-
λεχτότερα παιδιὰ της, στὸ τέλος χάνει καὶ τὸν πρῶ-
το στρατηγὸ της, τὸν Καραϊσκάκη, τὸ νικητὴ Διστό-
μου καὶ Ἀράχωδας. Σβύνει, οδύνει ἡ ἐπανάσταση, ἡ
φλόγα ἡ θεόρατη ψυχομαχά.

Μὰ ξένοι εὐγενικοὶ δίνουν τὸ χέρι στὴν Ἑλλάδα
κι ὁ Κοδριγκτὼν τὴν ἐκδικεῖ στὸ Ναυαρίνο, κ' ἔρχε-
ται κυδερνήτης ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας.

Ἡ ὥρα ἦρθ' ἡ χώρα νὰ καθαριστῇ ἀπὸ τοὺς
Τούρκους, ἦρθε ὁ Δεῖπνος ὁ μυστικὸς τοῦ Ρήγα.

Ξανάσανε ἡ τλαιπωρημένη γῆ καὶ μόνο, ἄχ,
πληγὲς ἐλληνογέννητες τὴ σπάραζαν ἀκόμη.

Αἶγο καιρὸ κατόπι ἐκλέγεται ὁ Ὄθων βα-
σιλεὺς.

Ἡ Ἑλλάς μου βασιλείον! ὦ, δώσατε μου νὰ
φορέσω στέφανον! ὦ, εἴ, ἂν καλοθυμοῦμαι, ὁ Στέ-
φανος Ξένος κάμνει τὴν ἥρωϊδα τοῦ Ἀντρονίκη νὰ

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ «στὸ περασμένο φύλλο».

φωνάζῃ μὲ χαρὰ κοιτάμενη σ' ἓνα νοσοκομεῖο μα-
κρὰ.

Ἐγινε βασιλείο ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ βασιλείο κολο-
βὸ μὲ σύνορα ψαλιδισμένα, μὲ κομμένα τὰ φτερά.
Τετοια δὲν τὴν ποθοῦσαν τοῦ Εἰκοσιένα οἱ πρόμα-
χοι. Τὴν ἤθελαν μεγάλη, ἴση μὲ τὴ δόξα της, καὶ
ἀρκετὴ νὰ περιλάβῃ τὰ παιδιὰ της ὅλα, τάρφανά
καὶ σκόρπια, ἤθελαν νάναί κέντρο της ἡ Πόλη, ἡ ξα-
κουσμένη Πόλη, τῆς γῆς τὸ περιδόλι.

Καὶ δὲ βγήκε κολοβὴ μόνο ἀπ' τὸν ἀγῶνα ἡ
Ἑλλάς. Βγήκε φτωχὴ καὶ πεινασμένη, ματωμένη,
ἐρημὴ γυμνή, σωρὸς ἀπὸ χαλάσματα.

Ἀλλ' ὅμως βγήκε λεύτερη καὶ τοῦτο ἔφτανε.
Οἱ πρόμαχοί της μᾶς χάρισαν πατρίδα δίχως τύ-
ραννο, πατρίδα τιμημένη. Ἐκαμαν τὴν ἀρχή, τὴ
δύσκολη. Καὶ μᾶς ἀφήκαν τὴν παραγγελιὰ νὰ τὴ
λαμπρύνουμε καὶ νὰ τὴν κάμωμ' ἐνδοξη, μεγάλη,
πλούσια, ζηλευτὴ, νὰ μὴν ἀφήσουμε ἀτέλειωτο τὸ
ἔργο των. Τὸ ἐκάμαμε;

Ἀχ, ὄχι, δὲν τὸ κάμαμε, ὄχι ἀπὸ θέληση κακὴ,
ἀλλὰ γιατί δὲ βρέθηκαν οἱ ὁδηγοὶ τοῦ ἔθνους στὸ
σωστό, τὸν ἴσιο δρόμο. Κ' ὅστερ' ἀπὸ τὸ δοξασμένο
τοῦ Εἰκοσιέν' ἀγῶνα κοιμηθήκαμε στὶς δάφνες τῶν
πατέρων μας καὶ λησμονήσαμε τὴν ἐντολή τους.
Τὴ λησμονήσαμε, δηλαδὴ τὴν θυμούμαστε μὲ λόγια
μόνο, μ' ἔργα ὄχι. Τὰ ἔργα μας σκοπὸ τους εἶχαν
τὸ ἀτομικὸ συμφέρο, κι ὄχι νὰ πλάσουνε μεγάλη τὴν
Ἑλλάδα. Οἱ ἐξαιρέσεις λίγες, τιμημένες ἐξαιρέσεις.
Καὶ περνούσανε τὰ χρόνια ἄδοξα, χωρὶς νὰ προα-
χθοῦν οἱ ἔθνικοί μας πόθοι, χωρὶς νὰ γίνῃ ἡ Ἑλλάς
μας κράτος ἄξιο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ λογαριάζεται, κρά-
τος ὄνομα καὶ πρᾶγμα, μὲ στρατό, μ' ἐκπαίδευση
ἀληθινή, μὲ πλοῦτο ἔθνικόν, δικαιοσύνη ὄχι ψεύτι-
κη. Καὶ ξύπνησε τὸ ἔθνος νικημένο μίαν ἡμέρα
δέκα χρόνια πρὶν κ' εἶδε τοῦ κράτους τὴν κατάντια
καὶ ζήτησε διόρθωση.

Ζήτησαμε διόρθωση, μ' ἀκόμη νὰ τὴ δοῦμε.
Πολλὰ σημάδια δείχνουν τὸ ἀντίθετο, τὴ χειροτέ-
ρευση. Οἱ ἰδιῶτες ἂν ἀκμάζουν κ' εὐποροῦν, ἂν κρύ-
βει δύναμη τὸ ἔθνος, τὸ κράτος ὅμως φθίνει καὶ μαζί
τοῦ κι ὁ Ἑλληνισμός. Ἰδοὺ ἡ Βουλγαρία, χτεσινὸ
κρατὶδιο καὶ ἔθνος πρόστυχο καὶ ἄξεστο (*) μᾶς δίνει
μοῦντζες, σαρώνει πληθισμοὺς ἐλληνικοὺς, καίει κι
ἀρπάζει πόλεις μας καὶ κτίρια, διεκδικεῖ τὴν Ἑλ-
ληνικωτάτη μας Μακεδονία. Καὶ ὅλ' αὐτὰ τάνέχον-
ται οἱ ἰσχυροί, γιατί τὸ κράτος τὸ Βουλγαρικὸ ἀκμά-
ζει, δείχνει δύναμη κι ὀργάνωση. Ποιὸς μᾶς βαραίνει

(*) Σημ. Α. Π. Ὁ χαρακτηρισμὸς δικαιολογημένος τότε
ἐξ αἰτίας τῆς βάθραρης σκηνῆς ἐνάντια στοὺς Ἕλληνες τῆς
Βουλγαρίας, μᾶς προξενεῖ λύπη σήμερον.